

125 anys del naixement de Marià Manent

Andrea Montoya

És habitual, i així succeeix any rere any, celebrar un autor. Diguem-ne homenatges o commemoracions, totes les derives del reconeixement, proven l'escollit d'enguany per les Institucions. Els aniversaris, en literatura, conserven cert caràcter ritual i encara assistim als efectes —per a molts inevitables— que desperta la commoció pels autors traspassats. Tal sentiment es manifesta, generalment, en el somicó d'aquells que evocuen els seus records personals; en la convicció d'uns altres que s'apropien de l'escriptor de torn amb l'excusa de parlar sobre ells mateixos; o bé en l'afany dels col·leccionistes que ambicionen exhibir a l'afortunat convertit en un catàleg de conceptes i categories a l'ús.

Però, amb tots ells, la pregunta “celebrar qui i per què?” arriba puntual. De fet, podríem reformular-la a la manera del títol programàtic d'Ezra Pound, *How to read*: com llegim —avui— i per què? Doncs resulta que el menys habitual és trobar-se amb consideracions sobre si els punts de vista de tal o qual autor són encara vàlids, o si han tingut alguna vegada algun valor. I no es tracta de respondre amb un exercici de manual, sinó considerar els motius pels quals mereix celebrar: és perquè seguim llegint que aplaudim a X o és per a treure-li'n la pols abans de restituir-lo al mateix lloc de la prestatgeria?

Sense entrar en quins són els mèrits que fan que s'inclogui un autor en el cànon dominant d'una literatura, el cas de Marià Manent, respecte a la literatura catalana, destaca per la seva particularitat. En posaré un exemple recent: en la presentació que es va fer a Premià de Dalt del darrer número monogràfic de les Edicions de la Revista de Catalunya, *Marià Manent: lectures d'un clàssic modern*, va sorgir el següent interrogant: com reconèixer-lo, en tant que poeta, traductor, dietarista o crític? Amb quina d'aquestes categories l'hauríem d'inscriure en el cànon? Es va fer un silenci i algú va dir: “...si més no, hi és!”.

Tanmateix, la resposta a aquesta pregunta es va encarregar de donar-nos-la el mateix Manent. Ara bé, si l’hem de jutjar pel conjunt de les seves activitats literàries —la poesia, la crítica, el dietari, la seva influència en un dels moments determinants de la nostra història literària—, segurament no arribaríem a la mateixa conclusió. En canvi, sí que accediríem a concedir-li el que és evident: Manent va comprendre, tal com molts d’altres de la seva generació, la necessitat d’una renovació de la llengua i de les formes poètiques. I, amb un esperit incansable, va demostrar que la tradició no és una entitat inamovible i preuada que cal conservar, abillant-nos amb les seves cadenes, sinó alguna cosa que *s’actualitza*, que està en constant transformació, i que podem fer-la nostra apropiant-nos-la.

Si al cap i a la fi hem de reconèixer Manent com a poeta és perquè, en cada una de les seves pràctiques, hi promou la idea segons la qual la poesia és un art. Un art que exigeix dedicació i assiduitat, consciència i exigència crítica per qui el practica. Deia T.S. Eliot sobre Ezra Pound que “un poeta ignorant de la poesia en llengües estrangeres estarà tan mal equipat com un pintor o un músic que només coneix les obres del seu propi país. Un poeta ha de ser més conscient de la seva llengua que la resta dels homes, més sensible a la significació i al gust de les paraules, fins i tot a la història de la llengua i de cada paraula que empra”. L’extremada atenció i discerniment que Manent demostra en la selecció, configuració i imbricació del corpus propi i aliè en cada una de les múltiples pràctiques interdisciplinars, revelen la seva modernitat. El que ens obliga a reflexionar i a qüestionar-nos al respecte de la idea que ens fem com a lectors i, per tant, actors de la nostra tradició literària.

Aquest 2024, amb motiu dels 125 anys del seu naixement i trenta-cinc de la seva mort, la Universitat de Barcelona va organitzar unes Jornades sobre Marià Manent i algunes d’aquelles intervencions, juntament amb altres treballs, van ser recollides en volum monogràfic de les Edicions de la Revista de Catalunya que he esmentat abans i al qual ara vull tornar perquè incorpora estudis que proposen noves aproximacions als diferents aspectes de l’obra manentiana, alguns encara poc investigats, com la crítica d’art, i altres que versen sobre la seva recepció. Tanca el volum una mirada creativa que ens brinda una sèrie de poetes contemporanis com Jordi Llavina, Vicenç Llorca, Raquel Santanera i el malaguanyat Àlex Susanna. El resultat del conjunt ens

CAR ACT ERS

proporciona una lectura de veus i mirades coexistents en un diàleg viu intergeneracional, interdisciplinari i creatiu que celebra l'obra de Marià Manent, mostrant-nos com es llegeix avui i per què pot suscitar interès i entusiasme.